

CUMHURBAŞKANI KARARI

Karar Sayısı: 7804

Ekli "Milli Savunma Bakanlığı Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (n) Bendi Kapsamında Yapılacak Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Usul ve Esaslar"ın yürürlüğe konulmasına, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendi ile ek 11 inci maddesi gereğince karar verilmiştir.

17 Kasım 2023

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

**MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TARAFINDAN 4734 SAYILI KAMU İHALE
KANUNUNUN 3 ÜNCÜ MADDESİNİN (n) BENDİ KAPSAMINDA YAPILACAK
MAL VE HİZMET ALIMLARINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Usul ve Esasların amacı, Milli Savunma Bakanlığı tarafından 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendi kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımlarında uygulanacak usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Usul ve Esaslar, Milli Savunma Bakanlığının uluslararası mükellefiyetlerden doğan veya ulusal amaçlı; savunma, güvenlik, insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların, süratli ve etkin bir biçimde temini amacıyla, önceden güvenceler alınmasına olanak sağlayan sözleşmeler yapmak suretiyle mal ve hizmet alımları ile erbaş ve erler ile askerî malzemelerin hava yoluyla taşınması için Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığından yapılacak hizmet alımlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Usul ve Esaslar, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendi ve ek 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen;

a) Alım: Milli Savunma Bakanlığının uluslararası mükellefiyetlerden doğan veya ulusal amaçlı; savunma, güvenlik, insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçları için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile erbaş ve erler ile askerî malzemelerin hava yoluyla taşınması için Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığından yapılacak hizmet alımlarını,

b) Alım dokümanı: Bu Usul ve Esaslar kapsamındaki alım konusu işlere ilişkin, isteklilere yönelik talimatları da içeren idari şartname, sözleşme tasarısı, teknik şartname, teknik şartname yerine geçen belge, onaylı katalog, alıma esas numune, stok numarası, ihale dokümanı ile proje ve alım sürecine dair diğer ilgili belgeleri,

c) Alım yetkilisi: İdarenin, bütçe ile ödenek tahsis edilen harcama birimindeki ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerini,

ç) Bakan: Milli Savunma Bakanını,

d) Bakanlık: Milli Savunma Bakanlığını,

e) Bekleme bedeli: Garanti edilmiş yararlanma hakkı sözleşmesinde; tutarı, oranı, ödeme esas ve usulleri ayrıntıları ile açıklanan bedeli,

f) Garanti edilmiş yararlanma hakkı sözleşmesi: Bir veya daha çok idare ile bir veya daha çok istekli arasında akdedilen ve belli bir dönem süresince ihtiyaç doğdukça karşı tarafa yapılacak ikaz bildirimini ile devreye girecek mal ve/veya hizmet alımına ilişkin şartları tesis eden, geçerli olduğu sürece, mal ve/veya hizmet alımı yapılmaya bile istekliye/isteklilere belli aralıklarla bekleme bedeli ödenen sözleşmeyi,

g) İdare: Bu Usul ve Esaslar kapsamında mal ve hizmet alımı yapacak Bakanlık veya Bakanlıkça alım yetkisi verilen birimleri,

ğ) İstekli: Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılacak olan alımlara teklif veren gerçek veya tüzel kişiyi,

h) Münferit sözleşme: Uyuyan sözleşme kapsamında yapılan alımlarda istekliler ile idare arasında imzalanan yazılı sözleşmeyi,

ı) Sözleşme: Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılacak alımlarda idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmayı,

i) Uyuyan sözleşme: Bir veya daha çok idare ile bir veya daha çok istekli arasında akdedilen ve belli bir dönem süresince ihtiyaç doğdukça karşı tarafa yapılacak ikaz bildirimini ile uygulaması yapılacak mal ve/veya hizmet alımına ilişkin şartları belirleyen ve bekleme bedeli ödenmeyen sözleşmeyi,

j) Yaklaşık maliyet: Alım öncesi her türlü fiyat araştırması yapılmak suretiyle katma değer vergisi hariç olmak üzere belirlenen değeri,

k) Yüklenici: Bu Usul ve Esaslar kapsamında mal ve hizmet alımı yapılan gerçek veya tüzel kişiyi,

ifade eder.

(2) Bu Usul ve Esaslarda tanımlanmayan hususlar hakkında, 4734 sayılı Kanun ve 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda yer alan tanımlar esas alınır.

Temel ilkeler

MADDE 5- (1) İdare, bu Usul ve Esaslara göre yapılacak alımlarda; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Savunma, güvenlik veya istihbarat alanlarına ait veya gizlilik gerektiren ihtiyaçlar ile insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların karşılanmasında; ulusal menfaat, standardizasyonun korunması ile acil harekât ihtiyaçları gibi hususlar da dikkate alınır.

(2) Garanti edilmiş yararlanma hakkı sözleşmesi veya uyuyan sözleşme yapılması idareye alım yapma yükümlülüğü getirmez.

(3) Uyuyan sözleşmeye konu alıma çıkılabilmesi için ödeneğin bulunması şartı aranmaz. Ancak münferit sözleşme aşamasında ödeneğin bulunması zorunludur.

(4) Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılacak alımlar, birlikte veya kısımlar hâlinde yapılabilir.

(5) Garanti edilmiş yararlanma hakkı sözleşmesinin ve uyuyan sözleşmenin süresi sözleşmede belirtilir.

(6) Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılacak alımlarda; Devlet güvenliğine ilişkin menfaatlerin korunmasını gerektiren hâller veya her türlü gizlilik dereceli bilgi, belge, proje ve bunlarla ilgili yerlerin güvenliğinin sağlanması gözetilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Alım Usulleri

Alım usulleri

MADDE 6- (1) Bu Usul ve Esaslar kapsamında uygulanacak alım usulleri, pazarlık usulü ve doğrudan temin usulüdür.

Pazarlık usulü

MADDE 7- (1) Pazarlık usulü, idarenin bu Usul ve Esaslar kapsamındaki mal ve hizmet ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, ilan yapılmaksızın idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği alım usulüdür.

(2) Davet edilecek istekliler alım yetkilisince belirlenir ve davet edilecek istekli sayısı ivedi veya zorunlu hâller dışında üçten az olamaz. Davet edilecek isteklilerden istenecek ekonomik, mali, mesleki ve teknik yeterliklerine ilişkin hususlar alım dokümanında belirtilir.

(3) Davet edilen istekliler, doğrudan teklif vermeye davet edilir. Teklif veren isteklilerde sayı sınırı aranmaz. Davet edilen istekliler kendi aralarında veya davet edilmeyen diğerleri ile ortak girişim kurarak teklif sunamazlar. Davet edilenler dışında herhangi bir istekli pazarlık usulü ile alıma katılamaz.

(4) Tekliflerin alınması ve değerlendirilmesini müteakip, alım dokümanında belirtilen şartları karşılayan istekli/istekliler ile daha önceki fiyat teklifini aşmamak üzere fiyat üzerinde görüşme yapılarak alım sonuçlandırılır.

(5) İdare, pazarlık usulü ile gerçekleştirilecek alımları, teknik kriterleri görüşerek ya da bu kriterleri görüşmeksizin yalnızca fiyat üzerinde görüşme yaparak sonuçlandırmakta serbesttir. Bu husus alım dokümanında belirtilir.

(6) Alım dokümanı, davet edilenler tarafından idarede bedelsiz görülebilir. Davet edilen isteklilerden alıma katılmak isteyenlerin, alım dokümanında aksi belirtilmedikçe alım dokümanını satın almaları zorunludur.

Doğrudan temin

MADDE 8- (1) İdare aşağıda belirtilen hâllerde, bu Usul ve Esaslar kapsamındaki mal ve hizmet ihtiyaçlarını, onay belgesinde gerekçesinin belirtilmesi kaydıyla, doğrudan temin yöntemiyle tedarik edebilir:

a) İkili veya çok taraflı anlaşmalar veya mutabakat muhtıraları gereği oluşturulan organizasyonlardan ve Türkiye'nin dâhil olduğu uluslararası askerî organizasyonlardan ve benzeri organizasyonlardan yapılacak alımlar.

b) Yabancı devletlerden, ulusal veya uluslararası kurum, kuruluş veya şirketlerden yapılacak alımlar.

c) Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla özel kanunlar ile kurulan vakıf ve bunun sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler, kamu kurum ve kuruluşları ile kamunun sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu teşebbüslerin ürettiği ve sunduğu mal ve hizmetlerden, Bakanlık tarafından onaylanarak yapılacak alımlar.

ç) 4734 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendindeki alımlar hariç olmak üzere, özelliği nedeniyle dış temsilcilikler aracılığıyla bu Usul ve Esaslar kapsamında gerçekleştirilecek acil yurt dışı alımları.

d) Ulusal menfaat, gizlilik, standardizasyonun korunması veya acil harekât ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla; ihtiyaç duyan birimlerce teklif edilip, Bakan tarafından onaylanan tek kaynak alımları.

e) Bakanlık merkez teşkilatının ihtiyaç duyduğu ve/veya AR-GE projeleri için gerekli olan ve Bakan tarafından onaylanan tek kaynak alımları.

f) Kuvvet Komutanlıklarının tedarik yetkisi dâhilinde olmak üzere sadece acil harekât ihtiyacı olarak belirlenen ve ilgili Kuvvet Komutanlıklarınca onaylanan alımlar.

g) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edildiği alımlar.

ğ) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olduğu alımlar.

h) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve/veya hizmetlere yönelik, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan yükleniciden yapılacak alımlar.

ı) Erbaş ve erler ile askerî malzemelerin hava yoluyla taşınması için Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığından yapılacak hizmet alımları.

i) 4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen ve her yıl Kamu İhale Kurumunca güncellenen parasal limitin beş katına kadar olan alımlar.

(2) Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının üstlenecekleri yurt dışı görevlerde ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların zamanında karşılanabilmesi amacıyla, birinci fıkranın (i) bendinin uygulanmasında esas alınan parasal limit, Bakanlık tarafından belirlenecek birlikler için yirmi katı olarak uygulanır.

(3) Birinci fıkranın;

a) (a) bendi kapsamında tedarik edilecek ihtiyaçların fiyatları anlaşmanın taraf olduğu ülke/kurum ve kuruluşlarca belirlendiğinden, ayrıca yaklaşık maliyet belirlenmez ve fiyat üzerinde görüşme yapılmaz.

b) (b), (ç), (e) ve (i) bentlerinde belirtilen alımlar fiyat üzerinde görüşme yapılarak sonuçlandırılır. Ancak bu bentler kapsamında yapılacak alımlarda, onay belgesi veya alım dokümanında belirtilmesi kaydıyla fiyat üzerinde görüşme yapılmayabilir.

c) (c), (d), (f), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde belirtilen alımlar fiyat üzerinde görüşme yapılarak sonuçlandırılır. Bu bentler kapsamında yapılacak olan alımlarda geçici teminat istenilmesi hâlinde, alınacak nakit teminatındaki eksik kısım tamamlattırılabilir veya teminat mektubundaki eksiklikler düzeltilirilebilir.

ç) (i) bendine göre yapılan alımlarda, alım yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Alım İlişkin Esaslar

Alım onayının alınması

MADDE 9- (1) Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılacak alımlarda; alım konusu işe ilişkin şartnameler, standart formlar, sözleşme tasarısı ile tespit edilmesi hâlinde yaklaşık

maliyet hesap cetveli ve diğler alım dokümanları, onay belgesine eklenir ve bu belge onayı alınmak üzere alım yetkilisine sunulur.

Alım komisyonu

MADDE 10- (1) Alım yetkilisi; biri başkan olmak üzere en az üç ve tek sayıda kişiden oluşan alım komisyonunu, yedek üyeler de dâhil olmak üzere görevlendirir. İhtiyaç duyulması hâlinde diğler ilgili birimler ile kamu kurum ve kuruluşlarından alım komisyonuna üye/üyeler alınabilir.

(2) Alım komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimser kalmamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon başkanı veya üyeleri gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

Yaklaşık maliyet

MADDE 11- (1) Yaklaşık maliyetin belirlenmesinin gerektiği hâllerde, alım öncesi gerekli fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere alıma yönelik yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Belirlenen yaklaşık maliyet; alım yetkilisi, alım komisyonu ile alım süreciyle resmi ilişkisi olanlar dışında, isteklilere ve diğler kişi ve kurumlara açıklanmaz. Ancak yaklaşık maliyetin sınaî ve teknolojik zorunluluklar veya acil ihtiyaçlar nedeniyle belirlenemediği veya yaklaşık maliyetin belirlenmesinde güçlüklerin yaşandığı durumlarda, gerekçeleri onay belgesinde belirtilmesi kaydı ile yaklaşık maliyet belirlenmeksizin alıma çıkılabilir.

(2) Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığından gerçekleştirilecek olan hizmet alımlarında, alım dokümanında belirtilmesi kaydıyla yaklaşık maliyet belirlenmeksizin ve belli bir bedel ihtiva etmeksizin, belirlenecek indirim oranı üzerinden alıma çıkılabilir ve sözleşme imzalanabilir.

(3) Garanti edilmiş yararlanma hakkı sözleşmesi ve/veya uyuyan sözleşmelerde yaklaşık maliyet, bu sözleşmelerin süreleri dikkate alınarak, alımı planlanan tahmini ihtiyaç miktarının tamamı veya birim fiyatlar üzerinden hesaplanır. Hesaplanan yaklaşık maliyetin münferit sözleşme aşamasında güncellenmesine veya yenilenmesine ihtiyaç duyulması hâlinde, alım dokümanında belirlenen esaslara göre güncelleme veya yenileme yapılabilir.

Alıma katılabilmek için gerekli belgeler ve yeterlik kuralları

MADDE 12- (1) Alım dokümanında düzenlenmek şartıyla alıma katılacak isteklilerden, 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin bilgi ve belgeler ile bu belgelerden istifade edilerek düzenlenen belgeler istenebilir.

(2) Alım konusu işin niteliğine göre istenilen bilgi veya belgelerden hangilerinin yeterlik değerlendirmesinde kullanılacağı ve belgelerin taşınması gereken yeterlik kriterleri alım dokümanında veya davet belgelerinde belirtilir.

(3) Bu madde kapsamında istenen belgelerden hangilerinin taahhütname olarak sunulabileceği idare tarafından belirlenir. Gerçeğe aykırı hususlar içeren taahhütname sunulması veya alım üzerinde kalan istekli tarafından taahhüt altına alınan durumu tevsik

eden belgelerin sözleşme imzalanmadan önce idareye verilmemesi hâlinde, bu durumda olanlar alım dışı bırakılarak alınmışsa geçici teminatları gelir kaydedilir.

Alım katılmayacak olanlar

MADDE 13- (1) Savunma, güvenlik veya istihbarat alanında faaliyet gösteren idare bünyesinde bulunan veya bu idareler ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık, şirket gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler hariç olmak üzere, 4734 sayılı Kanununun 11 inci maddesinde belirtilenler doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde alımlara katılamazlar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen yasalara rağmen alıma katılan istekliler, alım dışı bırakılarak alınmışsa geçici teminatları gelir kaydedilir. Ayrıca bu durumun tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında tespit edilememesi nedeniyle bunlardan biri üzerine alım kararı verilmişse, varsa teminatı gelir kaydedilerek alım iptal edilir.

(3) Garanti edilmiş yararlanma hakkı sözleşmesi ve/veya uyuyan sözleşmelerde, yeterliklerinin devam ettiğine ilişkin on iki ayda bir yapılacak belgelendirme sırasında istekliler tarafından yukarıdaki hüküm çerçevesinde ilgili belgelerin sözleşmede belirtilen tarih itibarıyla sunulması zorunludur. On ikinci ayın başlangıç tarihi sözleşmede belirtilir. Müferrerit sözleşme imzalayacak olanların, ilk alım tarihinde aranan ve yukarıda belirtilen hükümler ile ilgili durumlarını gösteren belgeleri sunmaları gerekir.

Alım dokümanının hazırlanması ve şartnameler

MADDE 14- (1) Alım konusu işlerin her türlü özelliğini belirten alım dokümanının idarece hazırlanması esastır. Ancak alımın özelliği nedeniyle idarece hazırlanması mümkün olmayan teknik şartnameler, alım yetkilisinin onayının alınması kaydıyla hizmet alımı yapılmak suretiyle de hazırlatılabilir.

(2) Alımın konusuna göre gerekçesi alım onaylarında belirtilmek kaydıyla idari ve/veya teknik şartname düzenlenmeden alıma esas numune veya katalog ile alıma çıkılabilir.

(3) Garanti edilmiş yararlanma hakkı sözleşmesi ve/veya uyuyan sözleşmelerine konu alımlarda, gerek duyulması hâlinde ihtiyacın teknik ayrıntılarını ve şartlarını gösteren teknik şartnameler hazırlanarak alım dokümanına dâhil edilebilir.

(4) Onay belgesinde belirtilmesi kaydıyla, teknik şartname düzenlenmesine gerek kalmaksızın uluslararası kabul gören stok numarası veya parça numarası veya Türk Standartları Enstitüsü veya ülkelerin standartları belirlemeye yetkili kurumları tarafından verilen standart numaraları ile alıma çıkılabilir, özelliği nedeni ile onay belgesinde alım konusu için tek kaynaktan ve/veya üretici firma kodu ve/veya teknik bilgi paketi veya katalog ile almabildiği durumlarda, idari ve/veya teknik şartname düzenlenmeyebilir.

Alım dokümanında değişiklik yapılması ve açıklama istenmesi

MADDE 15- (1) Davet yapıldıktan sonra alım dokümanında değişiklik yapılmaması esastır. Ancak zeyilname düzenlenmesi ve açıklama istenmesine ilişkin hususlar alım dokümanında belirtildiği şekilde yapılır.

(2) Doğrudan temin alımlarında, alım süreci içerisinde alım yetkilisinden alınacak ek onay ile alım dokümanında değişiklik yapılabilir.

Geçici ve kesin teminat

MADDE 16- (1) Alımlarda geçici ve kesin teminat alınıp alınmayacağı alım dokümanında belirlenir.

(2) Geçici ve kesin teminat alınması hâlinde teminat olarak 4734 sayılı Kanunda belirtilenler kabul edilir ve teminatların geçerlilik süresi ile bu Usul ve Esaslara uygun olarak yerine getirilecek yükümlülükler dışında, 4734 sayılı Kanun ile 4735 sayılı Kanunda belirlenen hükümler uygulanır.

Tekliflerin hazırlanması, sunulması ve idareye verilmesi

MADDE 17- (1) Teklif mektubu ve istenmiş ise geçici teminata ilişkin belge de dâhil olmak üzere alıma katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin bilgileri ile teklifin hangi işe ait olduğu ve alımı yapacak idarenin bilgileri yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanarak kaşelenir/mühürlenir.

(2) Teklifler alım dokümanında belirtilen tarih ve saate kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. Bu saatten sonra verilen teklifler kabul edilmez ve açılmaksızın iade edilir.

(3) Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hâli hariç, herhangi bir sebeple geri alınamaz ve değiştirilemez.

Tekliflerin geçerlilik süresi

MADDE 18- (1) Tekliflerin geçerlilik süresi alım dokümanında belirtilir. İdarece ihtiyaç duyulması hâlinde bu süre, teklif ve alım koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla en fazla alım dokümanında belirtilen teklif geçerlilik süresi kadar uzatılabilir. Ancak bu sürenin bitimine rağmen alımın sonuçlandırılmayacağı alım komisyonunca belirlenmesi hâlinde alım yetkilisinin onayı ve isteklinin kabulü ile bu süre, idarece yeteri kadar uzatılabilir.

Tekliflerin açılması

MADDE 19- (1) Alım komisyonunca alım dokümanında belirtilen gün ve saate kadar kaç teklif verilmiş olduğu bir tutanakla tespit edilerek hazır bulunanlara duyurulur. Alım komisyonu, teklif zarflarını almış sırasına göre inceler. Bu Usul ve Esaslarda belirtilen teklif hazırlama usullerine uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmaz. Zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde almış sırasına göre açılır.

(2) İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile istenmişse geçici teminatların usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilir. Belgeleri eksik veya teklif mektubu ile istenilen geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilir. Bu işlemlere ilişkin hazırlanan tutanak alım komisyonunca imzalanır. Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler alım komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.

Tekliflerin değerlendirilmesi

MADDE 20- (1) Alım komisyonu; tekliflerin incelenmesi, karşılaştırılması ve değerlendirilmesinde yararlanmak üzere net olmayan hususlarla ilgili, isteklilerden yazılı olarak tekliflerini açıklamalarını isteyebilir. Ancak bu açıklama, hiçbir şekilde teklif fiyatında

değişiklik yapılması veya ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olmayan tekliflerin uygun hâle getirilmesi amacıyla istenilmez ve yapılmaz.

(2) Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile istenilmişse geçici teminatın usulüne uygun olmadığı ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir. Ancak teklif mektubu ile istenilmişse geçici teminat dışındaki belgelerde eksiklik veya bilgi eksikliği bulunması hâlinde idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik belgelerin veya bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenebilir. Belirlenen sürede belgeleri veya bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve varsa geçici teminatları gelir kaydedilir.

(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen ilk değerlendirme ve işlemler sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile istenilen geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçilir. Bu aşamada, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlilik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığı incelenir. Hata bulunması hâlinde, isteklilerce teklif edilen birim fiyatlar esas alınmak kaydıyla, aritmetik hatalar alım komisyonu tarafından re'sen düzeltilir. Bu durum hemen istekliye yazı ile bildirilir veya imza karşılığı tebliğ edilir. İstekli düzeltilmiş teklifi kabul edip etmediğini tebliğ tarihini izleyen beş iş günü içinde yazılı olarak bildirmek zorundadır. İsteklinin düzeltilmiş teklifi kabul etmediğini süresinde bildirmesi veya bu süre içinde herhangi bir cevap vermemesi hâlinde, teklifi değerlendirme dışı bırakılır ve varsa geçici teminatı gelir kaydedilir.

(4) Alım kararının alım yetkilisine sunulmadan önceki herhangi bir safhada veya sözleşmenin imzalanmasından önce isteklinin yasaklandığının tespiti hâlinde istekli değerlendirme dışı bırakılır.

(5) İdare herhangi bir yükümlülük üstlenmeksizin, verilen teklifleri kabul edip etmemekte, tekliflerin tamamını reddetmekte ve alımı iptal etmekte tamamen serbesttir. Bu hususlar alım dokümanında belirtilir.

Aşırı düşük teklifler

MADDE 21- (1) Aşırı düşük teklifin/tekliflerin sorgulanıp sorgulanmayacağına ilişkin hususlar alım dokümanında belirtildiği şekilde yapılır.

Alımın karara bağlanması, onaylanması ve bildirilmesi

MADDE 22- (1) Bu Usul ve Esaslarda fiyat üzerinde görüşme yapılacağı belirtilen alımlarda, teklifi uygun görülen istekli/istekliler ilk fiyat teklifleri üzerinden indirim yapmak için alım komisyonunca fiyat görüşmelerine davet edilirler. Yapılacak davet tebligatında; davet günü, saati ve yeri belirtilir. Ayrıca idare veya alım komisyonunca karar verilmesi hâlinde istekli/istekliler ile yazışma yoluyla veya elektronik ortamda fiyat üzerinde görüşme yapılabilir. Fiyat üzerindeki görüşmede istekliler daha önce verdikleri teklif fiyatlarını artıramazlar.

(2) Alım komisyonları, mevcut tekliflerde alım dokümanındaki şartları sağlayan ekonomik açıdan en avantajlı fiyat teklifini esas alır. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece en düşük fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet

etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği alımlarda, alım dokümanında bu unsurların parasal değerleri veya nisbi ağırlıkları belirlenir.

(3) Alım komisyonlarınca alınan kararlar, alım yetkilisince karar tarihinden itibaren beş iş günü içinde onaylanır veya iptal edilir.

(4) Alıma yönelik karar, alım yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen beş iş günü içinde, alım üzerinde bırakılan istekli de dâhil alıma teklif veren bütün isteklilere, 4734 sayılı Kanunun 65 inci maddesi çerçevesinde tebliğ edilir. Alım yetkilisi tarafından alımın iptal edilmesi durumunda da isteklilere aynı şekilde bildirim yapılır.

Alımlarda esas alınacak para birimi

MADDE 23- (1) Alımlarda esas alınacak para birimi Türk Lirasıdır. Ancak zorunlu hâllerde ve/veya yurtdışı faaliyetler kapsamında yapılacak alımlarda yabancı para birimleri üzerinden teklif alınabilir. Bu husus alım dokümanında belirtilir.

Fiyat farkı verilebilmesi

MADDE 24- (1) Alım dokümanında belirtilmesi kaydıyla Türk Lirası esas alınarak yapılan alımlarda, 4735 sayılı Kanunun 8 inci maddesi gereğince yürürlüğe konulan esaslara göre fiyat farkı verilebilir.

(2) Alımlarda esas alınacak para birimi yabancı ÷lke para birimi olduğunda fiyat farkı verilmez.

Sözleşme

MADDE 25- (1) Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılacak alımlarda, sözleşme yapılıp yapılmayacağına alım yetkilisince karar verilir. Bu husus alım dokümanında belirtilir. Alımlar sonucu yapılacak sözleşmelerin, alım dokümanında aksi belirtilmedikçe noter tasdiki/tescili zorunlu değildir.

(2) Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılan değerlendirmeler neticesinde, fiyat üzerinde görüşme yapılarak veya alım dokümanında belirtilmesi hâlinde fiyat üzerinde görüşme yapılmadan yapılacak alımlarda;

a) Ayrıntılı özellikleri ve miktarı idarece belirlenen işin tamamı için tespit edilen toplam bedel üzerinden götürü bedel sözleşme,

b) İşin ayrıntılı özelliklerine dayalı olarak, idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için tespit edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden birim fiyatlı sözleşme,

düzenlenebilir.

(3) Alımlarda, alım konusu işin özelliği nedeniyle, alım miktarının, yerinin ve zamanının önceden tespit edilmesinin mümkün olmadığı durumlarda ve idarece bu alım için ayrılan ödeneği aşmayacak şekilde, ayrıntıları alım dokümanında belirtilerek, birim fiyatlı sözleşme, götürü bedel sözleşme, karma sözleşme veya indirim oranı üzerinden sözleşme ya da değişik türde sözleşmeler düzenlenebilir.

Sözleşmede yer alacak hususlar ve sözleşme dili

MADDE 26- (1) Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılacak olan alımlara yönelik düzenlenecek sözleşmelerde; mal ve hizmetin özelliğine göre alım dokümanında belirtilmesi kaydıyla, 4735 sayılı Kanununun 7 nci maddesinde sayılan hususlara ilaveler yapılabilir veya bazı hususlar çıkarılabilir.

(2) Sözleşmelerde, Türkçenin yanında başka bir dilde de sözleşme düzenlenebilir. Bu durumda sözleşmenin yorumunda Türkçe metin esas alınır. Ancak sözleşmenin eki olan Türkçeye çevrilememiş bölümlerde yabancı dil geçerli olarak kabul edilebilir.

Sözleşme kapsamında yapılacak iş miktarında artma veya eksilme olması

MADDE 27- (1) Bu Usul ve Esaslar kapsamında yapılacak olan alıma yönelik sözleşmelerde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması hâlinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

şartıyla, birim fiyat teklifi almak suretiyle yapılan alım sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin % 20'sine kadar olan oran dâhilinde, süre hariç sözleşme ve alım dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir. İşin bu şartlar dâhilinde tamamlanamayacağını anlaşılması durumunda ise artış yapılmaksızın hesap genel hükümlere göre tasfiye edilir.

(2) Sözleşme bedelinin % 80'inden (hizmet alımlarında % 70'inden) daha düşük bedelle tamamlanacağı anlaşılan işlerde, yüklenici işi bitirmek zorundadır. Bu durumda yükleniciye, yapmış olduğu gerçek giderleri ve yüklenici kârına karşılık olarak, sözleşme bedelinin % 80'i (hizmet alımlarında % 70'i) ile sözleşme fiyatlarıyla yaptığı işin tutarı arasındaki bedel farkının % 5'i geçici kabul tarihindeki fiyatlar üzerinden ödenir.

Münferit sözleşme yapılmasına ilişkin hususlar

MADDE 28- (1) Münferit sözleşmeye konu alımın gerçekleştirilmesi için alım yetkilisinin onayı alınır.

(2) Koşullarının tamamının baştan belirlendiği durumlarda, yeniden teklif alınmasına gerek görülmeyen hâllerde;

a) Sözleşmede belirlenen koşullar dâhilinde istekli listesinde, ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak belirlenen istekli, münferit sözleşmeyi imzalamak için davet edilir.

b) Sözleşmeye davet yazısında, alım konusu mal veya hizmetin miktarı belirtilerek istekliye münferit sözleşmeyi imzalaması için yeterli süre verilir. Ancak bu süre davet yazısının bildirim tarihini izleyen günden itibaren üç iş gününden az olamaz.

c) Ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi istekli tarafından süresi içinde yasal yükümlülüklerin yerine getirilerek sözleşmenin imzalanmaması durumunda, istekli listesinde ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi olarak belirlenen isteklinin teklifinin alım yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla bu istekli (b) bendi hükümlerine uygun olarak münferit sözleşme imzalamaya davet edilebilir. Bu isteklinin de münferit sözleşmeyi imzalamaması durumunda ilk sözleşme feshedilir.

ç) Münferit sözleşmenin imzalanacağı tarihte isteklinin 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur. İsteklinin yasaklı olduğunun anlaşılması hâlinde münferit sözleşme imzalanmaz. Kendisiyle imzalanan ilk sözleşme feshedilir.

(3) Koşullarının tamamının baştan belirlenemediği durumlarda, yeniden teklif alınmasına gerek görülen hâllerde;

a) Sözleşmede belirlenen koşullar dâhilinde istekli listesinde yer alan istekliler teklif vermeye davet edilir. Teklif vermeye davet yazısında, alım konusu mal veya hizmetin miktarı ve alım tarih ve saati ile tekliflerin geçerlik süresi belirtilir. İsteklilere alım konusu işin karmaşıklığı ve özgünlüğü gibi hususlar dikkate alınarak tekliflerini sunmaları için yeterli süre tanınır. Teklif vermeye davet yazısı, alım tarih ve saatinden en az üç gün öncesinde ulaşacak şekilde isteklilere bildirilir.

b) İstekliler teklif mektubunu ve ekinde yer alan bilgi ve belgeleri, bir zarf içerisine koyarak alım tarih ve saatinden önce idareye sunar. Davet yazısında belirtilen tarih ve saatten sonra sunulan teklifler reddedilir ve teklif zarfları açılmaksızın iade edilir.

c) Teklifler alım komisyonu tarafından değerlendirilerek, ekonomik açıdan en avantajlı teklif ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekli belirlenir. Alım komisyonu tarafından alınan gerekçeli karar alım yetkilisinin onayına sunulur. Karar alım yetkilisince onaylanmadan önce idare, alım üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını, buna ilişkin belgeyi ve 13 üncü maddede belirtilen şartları yeniden teyit ettirerek, alım kararına eklemek zorundadır.

ç) Alım yetkilisi en geç üç iş günü içinde alım kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder. Alım, kararın onaylanması hâlinde geçerli, iptal edilmesi hâlinde ise hükümsüz sayılır. Alım kararının onaylanmaması, ilk sözleşmenin feshedilmiş olduğu anlamına gelmez.

d) Kesinleşen alım kararı teklif veren tüm isteklilere bildirilir. Alım üzerinde kalan istekliye gönderilen bu alım kararında ayrıca kararın bildiriminden itibaren üç iş günü içinde yasal yükümlülüklerini yerine getirerek sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir.

e) Alım üzerinde kalan istekli tarafından süresi içinde yasal yükümlülüklerin yerine getirilerek sözleşmenin imzalanmaması veya yasaklı olduğunun anlaşılması durumunda, alım yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla listede yer alan en avantajlı fiyat esasına göre alıma teklif veren istekliler sırayla sözleşme imzalamaya davet edilir.

f) Münferit sözleşmenin imzalanacağı tarihte isteklinin yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur. İsteklinin yasaklı olduğunun anlaşılması hâlinde münferit sözleşme imzalanmaz. Kendisiyle imzalanan ilk sözleşme feshedilir. Bu durumda (e) bendinde yer alan usul uygulanır.

g) Münferit sözleşmeye davet edildiği halde mücbir sebep halleri dışında süresi içinde yasal yükümlülüklerini yerine getirerek münferit sözleşmeyi imzalamayan istekli hakkında 4734 sayılı Kanununun 58 inci maddesine göre kamu ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilerek kendisiyle imzalanan ilk sözleşme feshedilir.

(4) Koşullarının tamamının uyuyan sözleşme ile baştan belirlenemediği durumlarda uyuyan sözleşme kapsamında birden fazla istekli ile yapılacak münferit sözleşmelerde;

tekliflerin alınması, değerlendirilmesi ve sözleşmenin imzalanmasına ilişkin işlemler üçüncü fıkrada belirtilen hükümlere göre gerçekleştirilir.

(5) Alım komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek münferit sözleşme aşamasında alım yapılmasından vazgeçebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Mücbir sebepler

MADDE 29- (1) Bu Usul ve Esaslar kapsamında mücbir sebep olarak kabul edilebilecek hâller aşağıda belirtilmiştir:

- a) Doğal afetler.
- b) Kanuni grev.
- c) Genel salgın hastalık.
- ç) Kısmi veya genel seferberlik ilanı.
- d) Gerektiğinde idare tarafından belirlenecek benzeri diğer hâller.

(2) Süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dâhil olmak üzere, idare tarafından birinci fıkrada belirtilen hâllerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için; yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur.

(3) Mücbir sebeplerden dolayı sözleşmenin feshedilmesi hâlinde yüklenicinin hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilerek kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar iade edilir.

(4) İdarenin sözleşmenin ifasına ilişkin yükümlülüklerini öngörülen süreler içinde yerine getirememesi veya sonradan yüklenicinin kusuru olmaksızın idareden kaynaklanan nedenlerle sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi, bu durumun taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi hâlinde, işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre işin bir kısmına veya tamamına ait süre en az gecikilen süre kadar uzatılır.

Yerli istekliler ile ilgili düzenlemeler

MADDE 30- (1) Yerli istekliler ve yerli malı ile ilgili hususlar alım dokümanında belirlenir.

Avans ve krediler

MADDE 31- (1) Bu Usul ve Esaslar kapsamındaki alımlarda avans ve kredi işlemleri, işin özelliğine göre 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile 2/7/1992 tarihli ve 3833 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksudıyla Gelecek Yıllara Sari Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanun ve bu Kanunlara dayanılarak çıkarılan ikincil mevzuat hükümlerine göre yürütülür. Yükleniciye avans verilir verilmeyeceği, verilecekse oranı alım dokümanında belirtilir.

Yasak fiil ve davranışlar

MADDE 32- (1) Alımlarda, 4734 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır, bu yasak fiil veya davranışlarda bulunanlar hakkında 4734 sayılı Kanunun dördüncü kısmında belirtilen hükümler ile 4735 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Sürelerin hesabı

MADDE 33- (1) Sürelerin hesaplamasına ilişkin olarak bu Usul ve Esaslarda hüküm bulunmayan hâllerde 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Bildirim ve tebligat

MADDE 34- (1) Bu Usul ve Esasların uygulanması kapsamında yapılacak her türlü bildirim ve tebligatlar, 4734 sayılı Kanunun 65 inci maddesine göre yapılır. Söz konusu maddede hüküm bulunmayan hâllerde yapılacak tebligatlar hakkında ise 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Diğer hususlar

MADDE 35- (1) Bu Usul ve Esaslara göre yapılacak alımlarda sözleşme yapılmasında isteklinin ve idarenin görev ve sorumluluğu, alımın sözleşmeye bağlanması, sözleşmeye davet, idare tarafından şikâyetlerin incelenmesi, sözleşmesinde sözleşme değişikliği yapılacak durumlar belirtilmek kaydıyla ek sözleşme düzenlenmesi, gizlilik içinde yürütülmesi gereken alımlarla, denetim-muayene ve kabul işlemleri ile ilgili esaslar alım dokümanında belirlenir.

(2) İdarece ihtiyaç duyulması hâlinde hizmet alımları kapsamında yapılan garanti edilmiş yararlanma hakkı sözleşmesi veya uyuyan sözleşmelerin hükümleri doğrultusunda tatbikat, deneme, gösteri ve benzeri faaliyetler yapılabilir.

(3) 4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinin (1) numaralı alt bendi gereğince Kamu İhale Kurumu hesabına yatırılması gereken sözleşme bedelinin on binde beşi miktarındaki tutar, bu Usul ve Esaslara göre yapılan alımlarda alınmaz.

(4) 4734 sayılı Kanunun 54, 55 ve 56 ncı maddelerinde yer alan şikâyet ve itirazın şikâyet incelemelerine ilişkin hükümler, bu Usul ve Esaslara göre yapılan alımlarda uygulanmaz.

(5) Bu Usul ve Esasların uygulanmasında doğacak tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir ve Bakanlık bu Usul ve Esaslarda yer alan hükümlerin uygulanmasına yönelik olarak düzenlemeler yapabilir.

(6) Bu Usul ve Esaslarda yer almayan hususlarla ilgili olarak 4734 sayılı Kanun ve 4735 sayılı Kanun ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Mevzuattaki atflar

MADDE 36- (1) Mevzuatta 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4734 Sayılı Kanunun 3-n Maddesi Kapsamında Yapılacak Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Yönetmeliğe yapılan atflar bu Usul ve Esaslara yapılmış sayılır.

Sonuçlanmamış alım faaliyetleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Usul ve Esasların yürürlüğe girdiği tarihten önce 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4734 Sayılı Kanunun 3-n Maddesi Kapsamında Yapılacak Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre başlanmış ve henüz sonuçlanmamış ihale ve/veya alım faaliyetleri, söz konusu yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 37- (1) Bu Usul ve Esaslar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 38- (1) Bu Usul ve Esasları Millî Savunma Bakanı yürütür.